

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Mgr. Barbory Berkové a soudců JUDr. Markéty Fialové a JUDr. Michala Jantoše ve věci

žalobce: P. U., narozený dne X
bytem X

proti
žalovanému Generální ředitelství cel
sídlem Budějovická 7, 140 96 Praha 4

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 11. 2021, č. j. 57481-2/2021-900000-314

takto:

I. Rozhodnutí Generálního ředitelství cel ze dne 30. 11. 2021, č. j. 57481-2/2021-900000-314, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 3 000 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

A) Vymezení věci

1. Celní úřad pro Olomoucký kraj (dále jen „celní úřad“) při místních šetřeních dne 5. 12. 2019 a dne 19. 2. 2020 zjistil, že si žalobce nechal vyrobit v pěstitelské pálenici P. jednak 13,86 l ethanolu dne 28. 7. 2018 a 9,48 l ethanolu dne 29. 7. 2018, a poté ještě v pěstitelské pálenici H. dne 10. 6. 2019 dalších 9,81 hl ethanolu, tj. celkem si nechal žalobce ve výrobním období od 1. 7. 2018 do 30. 6. 2019 vyrobit ethanol v celkovém množství 33,15. Rozhodnutím ze dne 10. 9. 2021, č. j. 100783/2021-580000-12 proto uznal žalobce vinným spácháním

přestupku podle § 17 odst. 1 písm. a) zákona č. 61/1997 Sb., o lihu a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona České národní rady č. 587/1992 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o lihu), jehož se měl dopustit překročením množství ethanolu vyrobeného jedním pěstitelem, jenž činí podle § 4 odst. 6 zákona o lihu 30 l, o 3,15 litru. Za spáchání přestupku uložil celní úřad žalobci pokutu ve výši 500 Kč.

2. Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím zamítl odvolání žalobce a rozhodnutí celního úřadu potvrdil.

B) Obsah podání účastníků

3. Žalobce žalobou požadoval zrušení rozhodnutí žalovaného. Žalobní body soud stručně shrnuje takto:
- a) Žalovaný nepřipustil argumenty žalobce, které prokazují, že u přestupku žalobce absentuje zavinění. Žalovaný se podrobně zabýval subjektivní stránkou projednávaného přestupku, aniž by se zabýval tím, že zavinění z nevědomé nedbalosti je dáno jen v případě, že povinnost a možnost předvídat porušení nebo ohrožení zájmu chráněného zákonem jsou dány současně. Absence jedné z těchto složek znamená, že čin je nezaviněný a nelze jej proto sankcionovat. Žalobce nikdy netvrdil, že podle všeobecně známých zkušeností lze z 200 kg jablek očekávat 10 l ethanolu, naopak tvrdil, že nelze předpokládat, jaká bude výtěžnost ovoce. V odvolání v tomto ohledu pouze citoval celní úřad. Žalovaný se pak nijak nezabýval zkušenostmi, které má s výtěžností ovoce žalobce.
 - b) Žalovaný sice připustil, že mohlo dojít k omylu při vystavení dokladů ohledně množství jablek předaných k výrobě ethanolu, avšak pouze uzavřel, že k překročení limitu by došlo i v případě výroby 7,95 l ethanolu ze 171 kg jablek, aniž zohlednil, že v takovém případě by šlo již o překročení pouze o 1,29 l ethanolu, tj. jednání z hlediska společenské nebezpečnosti nicotné.
4. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl. Žalobce podle něj v daném případě nezachoval potřebnou opatrnost. Ač se pěstitelským pálením zabývá mnoho let, mohl předpokládat, že z 200 Kg jablek bude vyrobeno více než 6,66 l ethanolu, které mu zbývaly do 30 litrového zákonného limitu. Žalovaný nikdy nepřipustil, že mohlo dojít k omylu při vystavení dokladu ohledně množství jablek. Naopak svědkyně A. uvedla, že celkové dovezené množství jablek 371 kg bylo rozděleno mezi žalobce a jeho syna, tak že žalobce sám navrhl, že na sebe dá 200 kg a na syna 171 kg. Úvaha o tom, že v případě, že by na žalobce bylo napsáno 171 kg jablek, došlo by pouze k minimálnímu překročení limitu, byla pouze hypotetická.

C) Posouzení věci krajským soudem

5. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů dle § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). V souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. rozhodl soud bez nařízení jednání.
6. Podle § 13 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „zákon o přestupcích“) je fyzická osoba pachatelem, jestliže svým zaviněným jednáním naplnila znaky přestupku nebo jeho pokusu, je-li trestný.

7. Podle § 15 odst. 1 zákona o přestupcích platí, že k odpovědnosti fyzické osoby za přestupek se vyžaduje zavinění, přičemž postačí zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění.
8. Podle § 4 odst. 6 zákona o lihu je pěstitel oprávněn si dát vyrobit v jednom výrobním období z vlastní dodané suroviny nejvýše 30 litrů etanolu zdaněného sazbou spotřební daně pro líh obsažený v ovocných destilátech z pěstitelského pálení v množství do 30 litrů etanolu pro jednoho pěstitele za jedno výrobní období, která je stanovena v zákoně o spotřebních daních, a to i v případě, že se na vypěstování ovoce podílely osoby, které tvoří s pěstitelem společně hospodařící domácnost. Společně hospodařící domácností se pro účely pěstitelského pálení rozumí společenství fyzických osob, které spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby. Výrobním obdobím je doba od 1. července běžného roku do 30. června roku bezprostředně následujícího.
9. Podle § 17 odst. 1 písm. a) zákona o lihu se fyzická osoba dopustí přestupku tím, že si pro sebe nechá vyrobit větší množství etanolu, než je stanoveno v § 4 odst. 6 nebo tento etanol v rozporu s prohlášením podle § 4 odst. 8 písm. f) neodebere do 3 měsíců ode dne jeho výroby.
10. Podle § 17 odst. 3 písm. a) zákona o lihu lze za přestupek uložit pokutu do 500 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. a), b), k) nebo odstavce 2.
11. K otázce zavinění žalovaný na str. 5 napadeného rozhodnutí uvedl následující: „V projednávaném případě je z dosud provedených důkazů a ostatně i ze samotného odvolání odvolatele zřejmé, že odvolatel nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, protože, jak sám tvrdí, „nelze dopředu předpokládat, jaká bude výtěžnost z ovoce“. Odvolatel však vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl, že zákonem stanovený limit 30 litrů etanolu za jedno výrobní období může překročit. V podaném odvolání odvolatel totiž uvádí, že „podle dosavadních zkušeností z 200 kg jablek se dá očekávat průměrně 10 l ethanolu“. Přitom bylo třeba, aby odvolatel vzal v úvahu, že si již v pěstitelské pánici P. nechal vyrobit celkem 23,34 l etanolu (tj. 13,86 l etanolu + 9,48 l etanolu).“
12. Žalobci je ale třeba přisvědčit, že předmětná citace byla žalovaným uvedena zavádějícím způsobem, neboť žalobce v odvolání neuváděl, že mu bylo či je známo, že z 200 kg jablek se dá průměrně očekávat 10 l ethanolu. Žalobce totiž v odvolání pouze citoval celní úřad, který tuto rovnici označil za všeobecně známou zkušenost, a naopak se proti platnosti tohoto výpočtu jednoznačně vymezoval poukazováním na nemožnost předpokladu výtěžnosti ovoce v hromadném pěstitelském pálení. Žalobce tedy v odvolání nesouhlasil s tím, že by zisk 10 l etanolu z 200 kg ovoce bylo obecně platnou notorií.
13. Krajský soud uvádí, že obecně známé skutečnosti se v řízení před správním orgánem nedokazují, avšak účastníci řízení mohou svými tvrzeními popírat obsah notorií a mohou také navrhopat provedení důkazů za účelem prokázání svých odlišných tvrzení (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 4. 2011, č. j. 1 As 33/2011-58). Celní úřad však pochybil, pokud tuto skutečnost označil za všeobecně známou až v odůvodnění svého rozhodnutí, aniž s tím žalobce dopředu seznámil a poskytl mu možnost obsah této notoriety svým tvrzením popírat a navrhopat důkazy k prokázání opačného tvrzení. Žalobce se tak k této notorií mohl vyjádřit až v odvolání, což také učinil, když uvedl, že s touto nesouhlasí, jelikož nelze dopředu odhadovat, jaká bude výtěžnost ovoce ve společném pálení. Žalovaný pak místo toho, aby se zabýval otázkou, zda se o notorií jedná či nikoli, uvedl v rozporu s obsahem správního spisu, že žalovaný sám tuto skutečnost potvrdil ve svém

odvolání, přičemž platnost této notoriety označil za důvod, pro který si musel být žalobce vědom, že může předáním 200 kg jablek v pálenici H. již překročit zákonem stanovené množství ethanolu.

14. Žalovaný se tak vůbec nezabýval odvolací námitkou žalobce, že výtěžnost ethanolu z ovoce ve společném pálení nelze předpokládat, neboť nelze ani teoreticky zajistit, zda všichni pěstitelé odevzdávají kvalitní a dozrálé ovoce, což v důsledku přispívá k větší nebo menší výtěžnosti ovoce. Tato námitka přitom účinně zpochybňuje závěr celního úřadu o notoricky známém faktu, že se z 200 kg jablek dá očekávat 10 l ethanolu, a žalovaný z žádné jiné skutečnosti závěr, že žalobce mohl předvídat překročení limitu 30 l ethanolu za jedno výrobní období, nevyvozoval. Přitom možnost předvídat je jedním ze znaků zavinění, bez jehož naplnění se nemůže jednat o zaviněné jednání ani ve formě nevědomé nedbalosti a ve smyslu § 13 odst. 1 zákona o přestupcích nemůže dojít ke spáchání přestupku - srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 12. 2011, č. j. 1 As 22/2012-55: „*Pro naplnění zavinění formou nevědomé nedbalosti musí být naplněny kumulativně dva znaky (srov. rozsudek NSS ze dne 7. 8. 2008 č. j. 1 As 56/2008-66). Prvním z nich je, že pachatel přestupku nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem. Druhým znakem je skutečnost, že pachatel o tomto vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl. V rámci naplnění tohoto druhého znaku nevědomé nedbalosti se tedy vychází z možnosti znalosti, která se zkoumá na základě objektivních okolností spojených se skutkem a subjektivních dispozic konkrétního pachatele, neboť přestupkový zákon zakládá odpovědnost za přestupky spáchané z nevědomé nedbalosti na povinnosti, ale současně i možnosti předvídat způsobení poruchy nebo ohrožení zájmu chráněného zákonem. Kritériem nedbalosti v obou jejích formách je zachovávaní potřebné míry opatrnosti pachatelem. Míra opatrnosti je dána spojením objektivního a subjektivního hlediska při předvídání způsobení poruchy nebo ohrožení zájmu chráněného zákonem (srov. obdobně Šámal, P. a kol. Trestní zákoník. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 183 a 184). Co se týče objektivní míry potřebné opatrnosti, ta se žádá zpravidla od každého ve stejné míře. Jestliže není objektivní kritérium upraveno zvláštními právními nebo bezpečnostními předpisy či uznávanými pravidly, je nutno vyžadovat takovou opatrnost, jaká je přiměřená okolnostem a situaci, kterou pachatel svým jednáním sám vyvolal.*“
15. To, zda žalovaný mohl předvídat možnost překročení zákonného limitu 30 l ethanolu na jednoho pěstitele v jednom výrobním období mohl žalovaný prokázat jinými způsoby. Například mohl zjistit, jaký měl žalobce výnos ovoce v minulých letech nebo jaký měl žalobce výnos z ovoce v tomto konkrétním výrobním období, když si již nechal vyrobit celkem 23,34 l ethanolu v pěstitelské pálenici Pískov, a s těmito poznatky žalobcovu tvrzenou „nevědomost“ konfrontovat. Žalovaný se však těmito skutečnostmi vůbec nezabýval.
16. K druhému žalobnímu tvrzení krajský soud uvádí, že žalovaný omyl při vystavení dokladů ohledně množství jablek skutečně nepřipustil. Naopak, hodnocením provedených důkazů dospěl k jednoznačnému závěru, že k rozdělení žalobcem dovezených 371 kg jablek na něj a jeho syna v H. došlo zcela v souladu s žalobcovou vůlí. Zabývat se společenskou nebezpečností přestupku, jehož by se žalobce dopustil, pokud by nechal pro sebe v H. zpracovat jen 171 kg jablek, což zmínil žalovaný jen pro úplnost a zcela hypoteticky, tudíž nemělo z hlediska přezkumu zákonnosti napadeného rozhodnutí žádný smysl.

D) Závěr a náklady řízení

17. Vzhledem k výše uvedenému krajský soud podle § 78 odst. 1 a odst. 4 s. ř. s. zrušil rozhodnutí a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení, v němž je žalovaný právním názorem krajského soudu vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). V dalším řízení se bude žalovaný zabývat otázkou předvídatelnosti překročení zákonného limitu 30 l ethanolu na jednoho pěstitele v jednom výrobním období.
18. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. tak, že v řízení procesně úspěšný žalobce má vůči žalovanému právo na náhradu nákladů řízení, které k hájení svého práva před soudem účelně vynaložil. Náklady žalobce představuje zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Olomouc 31. října 2023

Mgr. Barbora Berková v. r.
předsedkyně senátu